

2. Залегов О.М. Страхові послуги населенню України в нових економічних умовах // Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Серія: Економіка. - 2011. - №126. - С. 8-11.
3. Пікус Р.В. Страхові ринки України та Росії в умовах фінансової кризи // Фінанси України. - 2009. - №12. - 47-56с.
4. Сіренко І.ГТ. Аналіз розвитку страхового ринку та оцінка його перспектив // Страхова справа. - 2010. - № 3 (35). - С. 23-25.

ІНВЕСТИЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ Ж ІННОВАЦІЙНИЙ ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Журавка Олена Сергіївна,
к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України», м. Суми

В Україні страховий ринок розвивається швидкими темпами, проте страхування життя фактично не займає на сьогодні істотної частки на страховому ринку: на перше півріччя 2014 р. в структурі валових страхових премій частка страхування життя склала лише 8,9%, причому це найбільше значення показника на протязі останніх років. В розвинутих країнах світу на страхування життя припадає більша частина акумульованих страхових премій - до 60%. Крім того, страхування життя має важливе соціально-економічне значення. Подальший розвиток страхування життя нерозривно пов'язаний з впровадженням нових продуктів, що нададуть страховикам конкурентних переваг. Саме таким продуктом може стати інвестиційне страхування життя, яке зарекомендувало себе як нетрадиційний продукт, що став викликом часу.

Інвестиційне страхування життя (ипі-іпкесі) - це фінансовий продукт¹, що є поєднанням страхового захисту та інвестиційних можливостей, в рамках якого здійснюється передача інвестиційного ризику клієнту. Основною відмінністю традиційного накопичувального страхування життя порівняно з інвестиційним є можливість страхувальників брати участь в інвестиційному доході страховиків, при цьому приймаючи на себе частину ризиків від вкладення коштів. Кожна страхова премія, яка вноситься клієнтом страхової компанії, складається з двох частин: одна частина використовується на формування фонду, який безпосередньо пов'язаний зі страхуванням ризиків (життя і дожиття), друга є накопичувальною або інвестиційною складовою, інвестованою в інструменти фондового та грошового ринку. Якщо при традиційному страхуванні життя коштами клієнта розпоряджається страховик, то в програмах іпії-іпкесі клієнт бере на себе всі ризики і сам вибирає напрями інвестування своїх коштів, або доручає від свого імені професійним керуючим активами. У той же час, страхувальник має право в будь-який момент відмовитися від поліса фондового страхування. У такому випадку йому виплачується викупна вартість. Вона складається з поточної вартості активів, у які розміщена інвестиційна частина внесків, мінус витрати на адміністрування.

У світі продукти інвестиційного страхування є одними з найпопулярніших інструментів на ринку страхових та інвестиційних послуг, оскільки поєднують в собі найкращі риси, як страхування, так і інвестиційної системи - страховий захист та високу прибутковість.

Інвестиційне страхування вперше з'явилося в країнах з добре розвиненим фінансовим ринком - Великій Британії та США. Зараз фінансові продукти іпії-іпкесі відіграють дуже важливу роль на страховому ринку багатьох європейських країн: у деяких країнах їхня частка перевищує 50% усього страхування життя (табл.1).

У Європейському Союзі до договорів «ипії-іпкесі» застосовуються спеціальні і детально розроблені положення (стаття 25 Директиви 2002/83/ЄС). Основні вимоги, які передбачені цим нормативним документом щодо інвестиційного страхування, наступні: до моменту укладання договору страхування «ипії-іпкесі» страховик повинен повідомити страхувальнику інформацію про інвестиційний фонд, до паїв якого прив'язані виплати.

Таблиця 1

Показники ринку продуктів інвестиційного страхування життя у Європі за 2010-2012 р.р. [5]

Країна	Частка премій по ІСЖ у загальних преміях зі страхування життя, %			Частка виплат по ІСЖ у загальних виплатах зі страхування життя, %		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Бельгія	10,7	11,6	22,6	21,4	16,9	12,8
Болгарія	5,6	8,4	7,7	10,3	9,1	6,5
Швейцарія	10,1	7,9	8,4	5,9	5,9	6,5
Чехія	46,8	50,9	52,6	20,1	31,2	38,0
Німеччина	13,5	15,4	15,1	1,5	2,1	2,3
Данія	33,7	40,0	48,7	9,8	15,5	20,6
Естонія	61,5	53,7	51,5	56,7	62,7	46,6
Іспанія	17,4	13,3	11,9	16,8	14,2	15,0
Франція	13,4	14,0	12,2	13,8	13,0	12,3
Великобританія	15,1	15,3	17,4	-	-	-
Угорщина	61,3	68,2	66,4	63,7	62,4	62,7
Італія	17,1	16,9	19,8	37,0	31,7	30,7
Латвія	25,7	30,7	22,3	18,1	22,3	42,0
Нідерланди	43,0	41,2	41,5	37,3	36,2	41,3
Польща	25,9	32,4	33,1	20,7	22,2	25,7
Португалія	20,0	27,1	29,7	24,0	29,4	32,0
Румунія	22,6	21,4	24,7	50,9	48,5	-
Швеція	34,4	32,3	36,3	2,4	0,3	0,3
Словенія	60,4	57,0	57,3	29,3	39,7	55,0

У випадку з внутрішнім накопичувальним фондом (яким керує власне сам страховик) повинен бути даний опис активів, що складають фонд. У договорах страхування життя, пов'язаних з паями, повинен чітко вказуватися розмір паю і порядок розрахунків його вартості. Нарешті, положення, що регулюють діяльність внутрішнього інвестиційно-страхового фонду, є невід'ємною частиною договору страхування [1].

Впровадження інвестиційного страхування потребує певних правових, економічних та організаційних передумов, найголовнішими серед яких, як засвідчує світовий досвід, є наступні:

- наявність ефективних інвестиційних ринків, які б дозволяли у будь-який момент часу розмістити кошти та оцінити реальну вартість індивідуальних інвестицій, що здійснюються за програмами інвестиційного страхування;
- існування сприятливого режиму оподаткування щодо операцій та доходу, отриманого в рамках таких страхових програм;
- наявність відповідного регулювання та адміністрування інвестиційно-страхового бізнесу, зокрема, належної нормативно-правової бази, систем менеджменту та фінансового обліку.

Незважаючи на те, що інвестиційно-страхові продукти з'явилися на західних ринках досить давно, та існує досить значний зарубіжний досвід у цій сфері, в Україні поки що інвестиційне страхування не набуло розвитку. Це пов'язано з безліччю проблем та дискусійних питань, а дивлячись на сьогоднішні державні проблеми розгляд питань інвестиційного страхування буде відкладений на невизначений термін.

Інвестиційне страхування життя - гібридний страховий продукт. Він здатен забезпечити інтереси як окремого громадянина, так і економіки нашої країни в цілому. Але слід врахувати деякі специфічні перепони. Український страховий ринок молодий, він знаходиться на стадії розвитку, про що свідчить вихід на нього в останні роки багатьох іноземних страхових компаній. Отже, він є потенційно привабливим та перспективним для розробки та впровадження нових продуктів. Фондовий ринок, не є розвинутим, в першу чергу, через відсутність чітко визначених законодавчих умов його функціонування, що, відповідно, гальмує впровадження інвестиційного страхування життя.

Страховики не покладають надто великих сподівань на введення в Україні інвестиційного страхування до моменту, поки не будуть чітко визначені законодавчо умови, вимоги, обмеження, пов'язані з інвестиційно-страховим бізнесом, зокрема вимоги оподаткування, але, враховуючи досвід прогресивних країн, не втрачають оптимізму. Так у 2013р. Нацкомфінпослуг вже підготувала нову редакцію Закону України «Про страхування», в якому описує механізм інвестиційного страхування, процедуру розрахунку страхових сум і тарифів, а також принципи розподілу відповідальності між страховиком і клієнтом. Також необхідно детально регламентувати процедури здійснення іпії-ііаіессі - від вимог до фондів інвестування страхових резервів до нової методики розміщення резервів та правил звітності.

З урахуванням зазначеного, а також з огляд' на низький рівень доходів більшої частини населення очікувати на стрімкий розвиток інвестиційного страхування в Україні не варто. Проте необхідні заходи для цього потрібно здійснювати вже зараз.

Інвестиційне страхування життя - фінансовий продукт, що необхідний Україні. Головним завданням інвестиційного страхування є створення капіталу з максимальним використанням можливостей фондового ринку. Звичайно на шляху впровадження даного продукту на український страховий ринок стоїть цілий ряд проблем та перепон, але, не дивлячись на це, є всі підстави сподіватись на позитивні зміни та робити оптимістичний прогноз при оцінці можливостей розвитку інвестиційного страхування в Україні. Безумовно, страхування життя і головним чином його сучасні інновації, в тому числі інвестиційне страхування, спроможні як гарантувати достатній життєвий рівень громадян у продуктивному та пост продуктивному віці, так і забезпечити якісний страховий захист.

1. Бенешова Я. Досвід впровадження та розвитку інвестиційного страхування у Чехії / Я. Бенешова [Електронний ресурс] - Режим доступу : [iipr.com.ua/analiz_taz/5\(rali_gupok/080.Бт](http://iipr.com.ua/analiz_taz/5(rali_gupok/080.Бт)
2. Голенщина О. М. Передумови та перспективи розвитку інвестиційного страхування в Україні / О. М. Голенщина [Електронний ресурс] - Режим доступу: [iipr.com.ua/analiz_taz/5\(PaB_gupok/021.Бт](http://iipr.com.ua/analiz_taz/5(PaB_gupok/021.Бт)
3. Інвестиційне страхування життя іпії-ііпкей - нова перспектива для українського ринку [Електронний ресурс] - Режим доступу : [http://in5igance.iaBz.ei1.n.ia/en/ЛiBгагу/тагке\(-аіа1і\(іс5/243-іпузз\(у15ге-згтаМніуаппіа-гБуКіа-іпії-ііпкеел-поуа-регзрекіуа-сШа-ікгагікоКо-іупки.БіпІ](http://in5igance.iaBz.ei1.n.ia/en/ЛiBгагу/тагке(-аіа1і(іс5/243-іпузз(у15ге-згтаМніуаппіа-гБуКіа-іпії-ііпкеел-поуа-регзрекіуа-сШа-ікгагікоКо-іупки.БіпІ)
4. Инвeстaцiонное страхoвание: прeимущeства и риски [Електронний ресурс] - Режим доступа : [http://toponeyr.com/щуе5\(ісіошіоe-5Ira1іоуате/](http://toponeyr.com/щуе5(ісіошіоe-5Ira1іоуате/)
5. Іпзигапсе Енгоре [Електронний ресурс] - Режим доступу: [ІпПр://www.in8игаасеенгоре.eu/](http://www.in8игаасеенгоре.eu/)

ИНВЕСТУВАННЯ ТА ВПЛИВ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ НА СТРАХОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ

Заколяжний Володимир Олегович
Київський національний університет імені Тараса Шевченка Аспірант 1-го року
навчання кафедри страхування та ризик-менеджменту
Науковий керівник к.е.н., проф. Пікус Р.В.

Фінансове економічне становище кожної країни не можливе без створення страхової системи, яка повинна функціонувати ефективно задля забезпечення економічного зростання.

Членство нашої країни до Світової організації торгівлі (СОТ) зумовлює поступове збільшення присутності іноземного капіталу у страховій системі. Його прихід в Україну стане важливим чинником розвитку та перетворення страхового сектору держави. У цьому разі підвищується роль страхування в контексті забезпечення стабільності, фінансової стійкості та ефективного функціонування вітчизняних страхових компаній під впливом глобалізаційних процесів.

Сьогодні на тлі дедалі більшого залучення іноземного капіталу до страхової системи України дослідження цих аспектів широко обговорюється на тематичних конференціях, в періодичній пресі, в наукових публікаціях вчених України. Вивченню проблем присутності іноземного капіталу присвятіли свої праці вітчизняні й зарубіжні вчені, зокрема В.Д.